

Aluesuunnittelu / Eija Hasu

Museovirasto
kirjaamo@museovirasto.fi

Asiakirja MV/01769/2025-2 Kirkkonummi, Falken -hylky, lausuntopyyntö muinaisjäännöksen suoja-alueen rajojen vahvistamisesta

Museovirasto pyytää lausuntoa otsikon mukaisesta asiasta. Lausuntoa annettaessa Museovirasto pyytää kiinnittämään erityistä huomiota suoja-alueen laajuuteen ja hyllyn suojelua turvaaviin määräyksiin. Lausuntojen saamisen jälkeen asia ratkaistaan Museovirastossa.

Museovirasto pyytää teitä toimittamaan lausunnon Museoviraston kirjaamoon (kirjaamo@museovirasto.fi) viimeistään 23.1.2026.

Perustiedot asiasta

Museovirasto on omasta aloitteestaan pannut vireille muinaismuistolain 295/63 5 §:n mukaisen suoja-alueen rajojen vahvistamisen historialliselle laivanhyllylle Kirkkonummella. Hylky on vuonna 1651 uponnut ruotsalainen sotalaiva. Hylky on muinaisjäännösrekisterissä nimellä Falken ja numerolla 1183 <https://www.kyppi.fi/to.aspx?id=112.1183>.

Hylky sijaitsee Kirkkonummen edustalla Porkkalanniemen eteläpuolella noin 2,3 kilometriä Varmbådan luodosta itään sijaitsevan nimettömän luodon koillispuolella. Runko lepää pohjassa lähes itä-länsi-suunnassa noin 10 metrin syvyydessä. Hylky on Kirkkonummen kunnan omistamalla vesialueella.

Hyllyn etelä- ja itäpuolella kulkee 9 metrin meriväylä, ja hylystä noin 150 metriä etelään sijaitsee väylämerkki. Hylky sijaitsee Varsinais-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen mukaan pyyntiruudussa 53 ja alueella kalastetaan käyttäen alle 10 metrisiä aluksia. Pyyntivälineitä ovat ainakin verkot, rysät, vapapyydykset ja vetouistimet.

Hylky on muinaismuistolain 20 §:n perusteella rauhoitettu muinaisjäännös. Kaikille niille rauhoitetuille hyllyille, joille ei ole vahvistettu suoja-alueita, saa manner-Suomessa sukeltaa vapaasti.

Hyllyn ympärille halutaan määrätä alue, jossa toimimista rajoitetaan hyllyn turvaamiseksi. Suoja-alue tekee hyllyllä sukeltamisesta ja

sukellustukialusten ankkuroinnista luvanvaraista. Suoja-alue ja siihen liittyen annettavat määräykset turvaavat hylyn arvoa ja suojelua sekä tehostavat pinnalla tapahtuvan valvonnan toimivuutta.

Kaavatilanne

Alueella on voimassa Uusimaa-kaava 2050 -kokonaisuuteen sisältyvä Helsingin seudun vaihemaakuntakaava. Esitettyä suojaa-alueita ja sen välitöntä läheisyyttä koskevat maakuntakaavan merkinnät (*kursiivilla määräyksiä*):

- Kulttuuriympäristön tai maiseman vaalimisen kannalta tärkeä alue: Porkkalan saaristo- ja viljelymaisemat
Yksityiskohtaisemmassa alueiden suunnittelussa, rakentamisessa ja käytössä on turvattava valtakunnallisesti merkittävien kulttuuriympäristöjen ja luonnonperinnön arvot. Maakunnallisesti merkittävien kulttuuriympäristöjen ja luonnonperinnön arvot on otettava huomioon alueita kehitettäessä. Alueen suunnittelussa on arvioitava ja sovitettava yhteen maakuntakaavassa osoitetun käyttötarkoituksen mukainen maankäyttö sekä alueen maisema- ja kulttuuriympäristöarvot.
- Natura 2000 alue: Kirkkonummen saaristo, Natura-tunnus FI0100026 ja FI0100105
Maakuntakaavan yleisissä suunnittelumääräyksissä on Natura 2000 -alueita koskeva suunnittelumääräys.
- Laivaväylä: Etelä-Suomen talviväylä, Porkkala-Helsinki
Merkintään liittyy MRL 33§:n mukainen rakentamisrajoitus

Lisäksi voimassa ovat yleiset suunnittelumääräykset, joista suojaa-alueen määrittelyn kannalta keskeisinä:

- Yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa ja alueidenkäytössä on otettava huomioon alueiden arvokkaat ominaispiirteet ja turvattava luonnon, maiseman ja kulttuuriympäristön arvot.
Yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa on tarkistettava viranomaispäätösten, inventointien tai rekisterien ajantasainen tieto arvokkaista alueista, kohteista ja yhteyksistä mukaan lukien alueiden ja kohteiden tarkemmat rajaukset.
- Yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa on otettava huomioon Natura 2000 -ohjelmaan kuuluvat tai siihen kuuluviksi ehdotetut alueet, turvattava alueiden yhtenäisyys, arvioitava suunnitelmasta alueelle kohdistuvat vaikutukset ja huolehdittava, ettei merkittävästi heikennetä niitä luonnonarvoja, joiden perusteella alue on ehdotettu tai sisällytetty Natura 2000 -verkostoon. Suunnitelman vaikutukset ja hyväksymisedellytykset tulee arvioida siten kuin luonnonsuojelulaissa on säädetty. Vaikutuksia arvioitaessa on otettava huomioon mahdolliset yhteisvaikutukset muiden suunnitelmien ja hankkeiden kanssa. Suunnittelussa tulee käyttää valtioneuvoston Natura-alueita koskeviin päätöksiin sisältyviä aluerajauksia sekä viimeisimpiä Natura-tietolomakkeita.

- Yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa on edistettävä vesiensuojelua ja pyrittävä parantamaan vesien ekologista tilaa.
- Saariston alueella on huomioitava saaristoelinkeinojen toiminta- ja kehittämisedellytykset, virkistyskäyttömahdollisuudet, ympärivuotinen asuminen, vapaa-ajan asuminen ja matkailu. Alueella on myös huomioitava maakunnallisesti merkittävän vesiliikenteen ja teknisen huollon sekä puolustusvoimien ja rajavallvonnan toimintaedellytykset. Alueen yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa on otettava huomioon luonnon, maiseman ja kulttuuriympäristön arvojen säilyminen, ympäristön tilan parantaminen sekä vesiensuojelun edistäminen.

Voimassa olevien maakuntakaavojen epävirallinen yhdistelmä on saatavilla osoitteessa [Kaavakarttapalvelu](#).

Lausunto

Uusimaa 2050-kaavakokonaisuuden yhtenä suunnitteluperiaatteena on kulttuuriympäristön arvojen turvaaminen. Merenalaista kulttuuriperintöä ei kaavassa ole käsitelty erikseen.

Muinaismuistolaki suojelee ilman eri toimenpiteitä sen piiriin kuuluvat kiinteät muinaisjäännökset ja kieltää toimenpiteet, jotka saattavat olla vaaraksi muinaisjäännöksen säilymiselle.

Uudenmaan liitto katsoo, että sen lisäksi, että muinaismuistolaki turvaa alueidenkäyttölakia vahvemmin kaikki kiinteät muinaisjäännökset, Museoviraston määrittämät **Falken hyllyn suoja-alue ja sen hyllyn suojelua turvaavat määräykset tukevat** Uusimaa-kaavan suunnitteluperiaatteena olevaa **kulttuuriympäristön arvojen turvaamista**.

Suoja-alueen määrittäminen ei ole myöskään ristiriidassa maakuntakaavan muiden tavoitteiden tai alueen kaavamerkintöjen ja määräysten kanssa.

Laivaväylän liikennöinnin, vaatimusten ja vaikutusten osalta Traficom ja Väylävirasto ovat keskeiset lausunnon antajat. Kannustamme vuoropuheluun väylän välittömässä läheisyydessä tapahtuvien muutosten rajoitteiden osalta em. tahojen kanssa.

Mari Siivola
aluesuunnittelujohtaja

Jakelu

Museovirasto
Uudenmaan liitto / Kirjaamo

Tiedoksi

Lupa- ja valvontavirasto / Kirjaamo